

Postojanost u održavanju i podizanju kvalitete Hrvatskog ljetopisa za zdravstvo

Berislav Skupnjak

Sažetak

Autor je osjetio potrebu da izrazi svoje zadovoljstvo i uputi priznanje autorima svako godišnje izdavanog "Zdravstveno statističkog ljetopisa za Hrvatsku" koji je upravo se ovih dana pojavio na zdravstvenom tržištu za 2007. g.

Po Autoru mora se priznati da se utvrđuje kako ta edicija sa svojom bogatom dokumentacijom postojano tj. iz godine u godinu poboljšava svoju kvalitetu i kako se Hrvatska može ponositi da posjeduje takvu jednu zbirku podataka i informacija.

Pri tome Autor obnavlja u više navrata izraženo svoju zamisao da bi po uzoru na neke zemlje Europske unije, ali prvenstveno zbog vlastitih razloga trebalo razmisliti o izdavanju visoko tiražne publikacije "Stanje zdravlja i sustava zdravstva u Republici Hrvatskoj u ____ godini". Predlaže i nosioce i koordinatore tog posla, izvore podataka, glavne adresante, elemente metodologije i sl.

Ključne riječi: Zdravstvena informatika, informiranje i informacije o zdravlju i zdravstvu

UVOD

Kao što se je to uobičajilo i ove je godine izašao i dan nam je na uporabu redovni Hrvatski zdravstveno statistički ljetopis za prošlu, 2007. godinu. Bez mnogo okolišanja mora se konstatirati da je taj ljetopis iz godine u godinu sve sadržajnije, sveobuhvatniji, uporabljiviji, popraćen jezgrovitim komentarima, reprezentativan po "Form And Format" a obogaćen dvojezičnim naslovima i komentarima iskoristiv je i za pravne i fizičke subjekte izvan naše domovine, što mu također daje posebno visoko afirmativne odlike.

Kako sam u prigodi da sam imao prilike uvida u slične publikacije i edicije drugih država, napose onih u zapadnoj i sjevernoj Europi usudim se izreći svoj vrijednosni sud koji je "superlativnog" karaktera, tako da mi je upravo obligatorno – objektivnosti radi – nastaviti – kao što to činim i kao što sam to činio brojnih godina iznosivši pripomene i svrsishodne sugestije koje bi možda mogle doprinijeti kontinuiranom, nedvojbenom poboljšanju ove edicije. Primjerice: Određena disharmonija u volumenoznosti pojedinih poglavlja: visoko kvalitetna upravo studija o zdravlju i zdravstvenoj zaštiti 15 % populacije koju čine školska djeca, mladež i studenti zauzimalje 12 stranica, obogaćena je sa 16 tablica i 7 slika; Istovremeno jedna čitava služba, koju takorekuć 100 %-tno koristi cjelokupno pučanstvo (Ljekarne sa 2000 stručnjaka visoke stručne sprema zauzimalje jednu stranicu!)

U dugogodišnjoj praksi korištenja ovih egzaktnih, aktualnih, komparabilnih i iskoristivih podataka, nametale su mi se dvije asocijacije o kojima sam se već u više navrata izjašnjavao:

Svaki pravni subjekt pa po tome i svi oni koji djeluju u zdravstvu mora svakogodišnje podnašati svoj izvještaj za proteklu godinu koji obiluju brojnim podacima i informacijama, te informacije su u pravilu kompatibilne sa ovima u ovom ljetopisu, ali ne uvijek; nekada su u suprotnosti, metodološki nekomparabilne a nerijetko predstavljaju udvostručenje podataka sadržanih u ovom ljetopisu. Očekuje se da će novi zdravstveni informacijski sustav objединiti odnosno ujednačiti sve te podatke i informacije.

Druga je asocijacija i suštinski razlog ovog mog javljanja:

Ljetopis kao što je ovaj izvanredno pomaže prvenstveno zdravstvenim profesionalcima i zdravstvenim radnicima u prigodi pisanja stručnih i znanstvenih radova, nastupa na stručnim i znanstvenim skupovima i sl.

Međutim on ne biva pristupačan onima kojih se to najviše tiče a to je sam narod koji – uz ostalo - i izdvaja preko 20 milijardi kuna godišnje za zaštitu svog zdravlja i koji je zacijelo znatizeljan kako je organizirana ta zaštita te konačno kakav je njezin produkt tj. samo zdravstveno stanje.

Poradi toga sam u više navrata predlagao da se i Hrvatska opredijeli na izdavanje jednog također redovitog godišnjeg izvješća koje bi se moglo nazvati:

"Izvješće o stanju zdravlja i sustava zdravstva u _____ godini u Republici Hrvatskoj"

Evo, upravo ovaj posljednji netom izašli ljetopis ponovno mi obnavlja spomenutu asocijaciju o potrebi izdavanja takvog izvješća.

O POTREBI I NAČINU IZDAVANJA NACIONALNOG IZVJEŠĆA O ZDRAVLJU I SUSTAVU ZDRAVSTVA

Edicija *"Stanje zdravlja i sustava zdravstva u Republici Hrvatskoj"* trebala bi biti visokotiražna, ali ne prevoluminozna po svom sadržaju. Kako se radi o vrlo odgovornom poduhvatu pripremne radnje moraju biti složene i solidne pa se u ovom prijedlogu predočuju samo suštinske procedure i postupci te konceptualni okvir za realizaciju takove zamisli.

Prenose se, dakle, samo bitne sastojine te ideje:

Naslov edicije:

Stanje zdravlja i zdravstva u Republici Hrvatskoj za u _____ godini

Cilj i smisao edicije:

Obznaniti svim zainteresiranima i obligiranima (a to su u stvari svi građani Hrvatske) suštinske elemente, informacije i podatke o stanju zdravlja i zdravstva u zemlji u protekloj godini.

Adresanti edicije:

To su u prvom redu Potpredsjedništvo Države, Sabor, Vlada, pravni i fizički subjekti u zdravstvu i zdravstvu srodnim resorima, medija, udruge građana, itd.

Izvori podataka i informacija:

U prvom redu za tu namjenu specijalizirana ustanova tj. Hrvatski zavod za javno zdravstvo ali i godišnja izvješća i ljetopisi organa uprave za poslove zdravstva (na republičkoj i županijskoj razini) komore, udruge, asocijacije, institucije u srodnim djelatnostima kao što su ekologija, socijalna skrb, veterina (zoonoze), (prehrana), (poljoprivreda), (ključne agencije za prehranu) itd.

Sadržaji edicije:

U grubome: Vitalno statistički podaci, stanje zdravlja, struktura i funkcioniranje sustava zdravstva, koordinacija rada: Najprimjerenije bi bilo da je to Hrvatski zavod za javno zdravstvo koji bi i dalje svoj istanačiji i potonji ljetopis i dalje izdavao, a za ovu ediciju primao nedostajuće informacije komplementarnog karaktera (na primjer od osiguravateljskih kuća o rashodima zdravstvene zaštite).

Financiranje:

Kako postoji moralna, stručna, formalna i druga serija razložnosti koje zahtijevaju transparentnost rada sustava zdravstva i upoznavanje cjelokupne javnosti o stanju zdravlja ali i sa strukturom i funkcioniranjem sustava zdravstva čini se da usprkos troškova (jer se radi o visokoj tiraži!) ukupna sredstava čine tek nekoliko promila od preko 22 milijarde kuna koliko se godišnje troši za zdravstvenu zaštitu.

Stil:

Koristiti polu službeni način iznošenja činjenica, što znači pisan na način da ga glavnina pučanstva bez poteškoća shvati. Uzor nam ponovno može biti Velika Britanija gdje Chief Medical Officer stotinjak godina podnaša kraljici ali i čitavoj javnosti izvješće o stanju zdravlja i zdravstva u toj zemlji.

Način rada:

Odlukom Ministarstva sve pravne osobe ne samo iz zdravstva i zdravstvu srodnih sektora trebale bi do određenog datuma dostaviti Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo svoja godišnja izvješća za proteklu godinu, gdje bi tamo osnovani Koordinacijski odbor uz prvenstveno svoju bogatu dokumentaciju koristio neke komplementarne podatke za ediciju o kojoj je riječ.

ZAKLJUČNO

Opetovano – kao svake godine – proučio sam Zbirku podataka i informacija, sadržanih u "ljetopisu" u kojem su sadržani jednostavni podaci i podloga potrebna za sve one koji se bave zdravstveno operativnim poslovima ili stručno znanstvenoj djelatnosti u zdravstvu.

Pri tome sam ponovno bio obuzet – usudio bih se reći određenom opsesijom – da bi se uz , odnosno temeljem takve dokumentacijske građe trebalo pristupiti izradi jednog za sveukupnu javnost djela koje bi sadržavalo – kao što mu u ostalom kaže i sam naslov – sve važne informacije i podatke o stanju zdravlja i stanju i strukturi u sustavu zdravstva u našoj zemlji.

Na takvo razmišljanje upućuje ne samo zdravo-razumski osjećaj već i svojevrsni moralno etički poticaji a zacijelo ne nedostaje ni pravno formalna zahtjevnost da se tako nešto i uradi.

Literatura:

1. HRVATSKI ZNANSTVENO STATISTIČKI LJETOPIS ZA 2007. GODINU, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Zagreb, 2008.
2. WHO COUNTRY HEALTH REPORT-CROATIA, WHO-Regions Office for Europe, Copenhagen, 1999.
3. WHO: WORLD HEALTH STATISTICS 2008., WHO, Geneva 2008.
4. SKUPNJAK, B.: OSVRT NA FINANCIRANJE, OBJAVU I PROVEDBU HRVATSKE ZDRAVSTVENE POLITIKE, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Zagreb, 2007. – vol. 3, 12
5. WHO; WORKING TOGETHER FOR HEALTH THE WORLD HEALTH REPORT 2006., Geneva 2006.
6. PAPANICOLAS, I ET ALL.: PRINCIPLES OF PERFORMANCE MEASUREMENT, EURO OPSERVER, 2008. 10-1

Kontakt podaci:

Prim. dr. Berislav Skupnjak
MED-EKON, d.o.o. za organizaciju i ekonomiku zdravstva
Zagreb, Savska 41/VII
Tel. (01) 61 76 503 / Fax (01) 61 76 504
e-mail: med-ekon1@zq.t-com.hr